

SMJERNICE
ZA OBJAVLJIVANJE TUŽILAČKIH I SUDSKIH ODLUKA NA SLUŽBENIM WEB
STRANICAMA

Sarajevo, februar 2014.

Sadržaj

1. Uvod i kontekst
2. Međunarodni standardi i komparativna iskustva
3. Ciljevi smjernica
4. Kratak pregled smjernica
5. Obim primjene
6. Osnovni principi
7. Značenje termina
8. Način objavljivanja odluka u fazi istrage
  - 8.1. Naredba o provođenju istrage
  - 8.2. Naredba da se neće provoditi istraga i naredba o obustavi istrage
  - 8.3. Prijedlog za određivanje pritvora i izricanje mjera zabrane
  - 8.4. Podignuta optužnica
9. Način objavljivanja odluka nakon potvrđivanja optužnice
  - 9.1. Potvrđena optužnica
  - 9.2. Prvostepena, drugostepena i trećestepena presuda
  - 9.3. Koordinacija objavljivanja sudskih odluka
  - 9.4. Informacije o žalbi
10. Ostale relevantne smjernice
  - 10.1. Vrijeme trajanja objave odluka
  - 10.2. Donošenje Pravilnika i Uputstava kojima se reguliše pitanje objave na Internetu
  - 10.3. Obaveznost smjernica i njihova primjena
  - 10.4. Praćenje primjene i nadogradnja smjernica

1. Uvod i kontekst

U posljednjih nekoliko godina, tačnije od 2010. godine, zabilježen je trend restrikcija u pristupu informacijama sa suđenja, koji je, kako se navodi u zvaničnim dokumentima,¹ uveden u interesu zaštite ličnih podataka optuženih, osuđenih i drugih učesnika u postupku. Konkretno, ograničenja u pristupu informacijama u sudskim odlukama i tužilačkim aktima objavljenim na Internetu se ogledaju u anonimiziranju ličnih podataka pojedinaca, te naziva pravnih lica, opština i gradova. U pojedinim slučajevima, anonimiziraju se i sudske odluke i optužnice distribuirane na drugi način, npr. na osnovu pojedinačnog zahtjeva, dok pojedini sudovi i tužilaštva, pored toga što uopće ne objavljuju svoje dokumente na Internetu, iste ne dostavljaju ni na osnovu pismenog zahtjeva.

Slijedeći relevantne dokumente u ovoj oblasti, odnosno mišljenja Agencije za zaštitu ličnih podataka BiH, Visoko sudsko i tužilačko vijeće je u septembru 2011. godine, donijelo Politiku o objavljivanju sudskih odluka, u kojoj se preporučuje da sudovi i tužilaštva počnu anonimizirati presude i optužnice, na način da se podaci o strankama, svjedocima i ostalim licima koji u postupku ne učestvuju po službenoj dužnosti, zamijene inicijalima. Nakon toga Sud BiH je u martu 2012. godine donio Pravilnik o ostvarivanju pristupa informacijama pod kontrolom Suda i saradnji sa zajednicom, koji predviđa anonimizaciju svih sudskih odluka prije njihovog objavljivanja na web stranici Suda BiH ili distribuiranja medijima i široj javnosti na drugi način.²

Pomenuti trend anonimizacije sudskih odluka i tužilačkih akata prouzrokovao je rasprave u bosanskohercegovačkoj javnosti, koje još traju. Neki anonimizaciju vide, između ostalog, kao narušavanje načela transparentnosti i otvorenosti pravosuđa, povredu prava slobodnog pristupa informacijama, uvođenje cenzure u medijsko izvještavanje, pa čak i kao i čin skrivanja historijskih činjenica. S druge strane, anonimizacija u pravosuđu se opravdava potrebom za zaštitom ličnih podataka pojedinca protiv moguće zloupotrebe, a što je posebno relevantno u doba brzog i lakog prijenosa podataka putem Interneta. Ističe se potreba za zaštitom privatnosti i integriteta pojedinaca, te zaštitom prava optuženih na pretpostavku nevinosti i prava na resocijalizaciju i rehabilitaciju osuđenih osoba. Na kraju, zbog neograničenog vremena u kojem su sudske odluke i tužilački akti dostupni nakon što se postave na Internet, dodatno se preispituje opravdanost identificiranja pojedinaca u presudama i tužilačkim aktima koji se javnosti prezentiraju na taj način.

---

¹ Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH, *Mišljenje – Obrada ličnih podataka na službenim Internet stranicama tužilaštava i sudova u BiH*, broj: 03-1-37-2-127-1/11, od 25.02.2011. godine.

² Sud BiH, Pravilnik o ostvarivanju pristupa informacijama pod kontrolom suda i saradnji sa zajednicom, Sarajevo, 20 mart 2012., član 42 (1).

Praksa anonimizacije sudskih odluka se u posljednje vrijeme počinje preispitivati. Najprije je Agencija za zaštitu ličnih podataka u junu 2013. godine sačinila dopunu mišljenja koje je 2011. godine uputila Ministarstvu pravde BiH i VSTV-u³. U ovom dokumentu Agencija ističe da krajnost u koju se otišlo, u smislu anonimizacije, ni u kom slučaju ne može biti pravdana odlukama Agencije, te se navodi kako je za Agenciju neupitan javni interes u smislu činjenja dostupnim optužnica i presuda za teška krivična djela koja spadaju u nezastarive zločine. Međutim, za Agenciju to ni u kom slučaju ne znači objavu kompletnih optužnica i presuda, pogotovo imajući u vidu legitimne interese i drugih učesnika u postupku kao što su žrtve i svjedoci.

Od domaćih pravnih izvora koji regulišu ovu materiju relevantni su **Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH, Zakon o zaštiti ličnih podataka i Zakon o krivičnom postupku BiH** (FBiH, RS, BD BiH). Ipak, ovi zakoni ne nude jasne upute o tome kako pomiriti pravo pojedinaca na zaštitu ličnih podataka u sudskim i tužilačkim aktima s jedne, i pravo javnosti na informaciju, s druge strane. Stoga je Agencija pozvala VSTV i Ministarstvo pravde BiH da uredi pitanje objavljivanja sudskih i tužilačkih odluka, uvažavajući često suprotstavljene interese javnosti i pojedinaca uključenih u sudske postupke, te da sugeriraju neku vrstu kompromisnog rješenja i moguće pravce daljeg djelovanja u uspostavljanju pomenute ravnoteže.

2. Međunarodni standardi i komparativna iskustva

Potreba za zaštitom ličnih podataka odavno je prepoznata, zbog čega je našla svoje mjesto u međunarodnim dokumentima i jurisprudenciji. Jedan od ključnih međunarodnih izvora zaštite ličnih podataka je **Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda** (1950) koja, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, zaštitu ličnih podataka tretira kao sastavni dio zaštite privatnog života iz člana 8. Konvencije. Tako na primjer, prema standardima Evropskog suda za ljudska prava, obrada ličnih podataka bez saglasnosti ili znanja nosioca podataka dovodi do uplitanja u njegovo pravo na privatnost. Međutim, pravo na poštivanje privatnog života nije apsolutno, jer iako identificiranje pojedinaca uključenih u sudske postupke predstavlja uplitanje u pravo tih pojedinaca na privatni život, takvo uplitanje će biti opravdano ako je predviđeno zakonom, teži legitimnom cilju i ako je neophodna mjera u demokratskom društvu.

Na sličan način, član 17. **Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima** predviđa da niko ne može biti izložen proizvoljnom ili nezakonitom miješanju u privatni život i da svako ima pravo na zakonsku zaštitu od takvog miješanja.

Pravo na zaštitu ličnih podataka dalje je razvijeno u **Konvenciji Vijeća Evrope za zaštitu lica s obzirom na automatsku obradu ličnih podataka** (ETS br. 108), Izmjenama i

---

³ Mišljenje broj: 03-1-34-15-271-11/13 od 19.6.2013. godine

dopunama Konvencije, te Dodatnim protokolom uz Konvenciju u vezi sa nadzornim organom i prekograničnim protokom podataka.

U okviru Evropske unije, glavni instrument u ovom domenu je **Direktiva 95/46/EZ o zaštiti pojedinaca u vezi obrade ličnih podataka**, koja je u velikoj mjeri oblikovala zakone o zaštiti ličnih podataka. Direktiva podržava „pasivno“ pravo da se bude zaboravljen kroz princip koji zahtijeva da kontrolori podataka izbrišu, odnosno uklone lične podatke nakon što prestane legitimna svrha za obradu istih.

Problemi prakse anonimizacije u BiH prepoznati su i od strane Evropske komisije Evropske unije. U aprilu 2013. godine, Evropska komisija uputila je preporuku vlastima u BiH da uspostave ravnotežu između neophodne zaštite ličnih podataka i zahtjeva za objavljivanjem sudskih odluka i transparentnosti postupka, naročito u pogledu odluka od opšteg značaja za javnost poput onih iz predmeta ratnih zločina, organizovanog kriminala i korupcije, terorizma itd. Evropska komisija pozvala je BiH da u definiranju politika u ovoj oblasti koristi relevantne instrumente Vijeća Evrope i sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava.

Kada je riječ o uporedno-pravnim rješenjima, evidentno je da države imaju različite pristupe u regulisanju ove problematike. Tako postoje države sa restriktivnim pristupom u obimu dostupnosti informacija o sudskim/tužilačkim odlukama, kao što su Poljska, Njemačka i Španija. U drugim državama, posebice onim iz anglosaksonskog pravnog kruga, među kojima su SAD, Velika Britanija, Irska, Australija, Novi Zeland, presude se neanonimizirane objavljuju i u pismenom i elektronskom obliku, te se i u literaturi uvijek po pravilu citiraju prema imenima stranaka. Samo u izuzetnim slučajevima imena stranaka zamjenjuju se fiktivnim imenima.

U regionu su također primjetne različite prakse u ovoj oblasti. U Crnoj Gori, web stranica „Sudovi Crne Gore“ daje ažurirani pregled svih odluka, propisa, biltena Vrhovnog suda, rasporeda suđenja, saopštenja, itd. Objavljuju se sve sudske odluke u cjelini, ali se podaci o strankama - fizičkim licima i pravnim licima, na osnovu kojih ih je moguće identifikovati, zamjenjuju ili izostavljaju. To se odnosi i na predmete ratnih zločina. Također, anonimiziraju se i nazivi mjesta tako što se upisuje početna velika slova iz naziva mjesta sa tačkom, a ulica, broj i druge oznake se izostavljaju.

U Srbiji, Apelacioni sud u Beogradu je usvojio slično rješenje. Ne anonimiziraju se samo sudske odluke za koje je posebnim propisima odlučeno da se javno objave u sredstvima informisanja u izvornom tekstu, te podaci o okrivljenim i osuđenim licima u presudama i rješenjima o trajnom oduzimanju imovine donijetim u predmetima ratnih zločina, organizovanog kriminala ili pranja novca. Uvidom u web stranicu Apelacionog suda u Beogradu, međutim, može se ustanoviti da ovaj Sud anonimizira sve presude. Kada je u pitanju Viši sud u Beogradu, on po pravilu ne objavljuje presude (uključujući presude u

predmetima ratnih zločina), te je upravo zbog takve prakse kritikovan od strane javnosti i relevantnih nevladinih organizacija. S druge strane, praksa Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije je takva da ovo Tužilaštvo po podizanju svake optužnice iste objavljuje na svojoj internet stranici, sa imenima optuženih.

U Hrvatskoj je Vrhovni sud Republike Hrvatske npr. donio Pravila o anonimizaciji sudskih odluka. Ipak, praksa sudova u ovom domenu je dosta neujednačena. Naprimjer, na web stranici Županijskog suda u Zagrebu moguće je pristupiti neanonimiziranim presudama, ali je činjenica da većina sudova u Hrvatskoj uopće ne objavljuju presude na internetu.

Može se zaključiti da, kada je u pitanju anonimizacija sudskih odluka i tužilačkih akata, ne postoji univerzalno prihvaćen standard o tome šta ima primat u krivičnim postupcima: pravo na informaciju ili pravo na zaštitu privatnosti. Pravna tradicija jedne države, te konkretni društveni kontekst i aktuelni trenutak, ključni su faktori u utvrđivanju adekvatnog kompromisa između prava javnosti da bude informisana i prava pojedinca da zaštiti svoju privatnost. Teško je unaprijed definirati pravila koja će važiti u svakom pojedinačnom predmetu, ali takođe nije poželjno ni da se ostavi prevelika diskrecija da se o ovom pitanju odlučuje na osnovu karakteristika svakog konkretnog krivičnog postupka, jer bi to doprinijelo ionako već različitoj praksi u BiH u ovoj oblasti. U tom smislu, potrebno je da se utvrde osnovna pravila u ovoj oblasti, sa jasno definiranim izuzecima.

3. Ciljevi smjernica

Polazeći od postavke prema kojoj se pravo svakog pojedinca na zaštitu ličnih podataka i zaštitu privatnosti ne smije zanemariti, te uzimajući u obzir legitiman interes javnosti u ovoj oblasti, ove Smjernice nastoje da utvrde primjerena rješenja za Bosnu i Hercegovinu kada je u pitanju balans između zaštite ličnih podataka i javnosti sudskih i tužilačkih akata. Cilj Smjernica je da ujednače praksu u BiH kada je u pitanju proaktivno objavljivanje informacija u posjedu tužilaštava i sudova, te da njihovom primjenom dođe do harmonizacije postupanja sudova i tužilaštava u postupku objavljivanja odluka na službenim web stranicama pravosudnih institucija na teritoriju cijele Bosne i Hercegovine. Ovo bi u konačnici doprinijelo postizanju optimalnog nivoa transparentnosti pravosudnih institucija, te bi se povećalo povjerenje u pravosuđe sa aspekta javnosti i svakog pojedinca čiji se lični podaci trebaju zaštititi. Implementacijom Smjernica izbjegle bi se različite prakse i eventualne povrede ljudskih prava lica čija se obrada ličnih podataka vrši u toku postupka.

4. Kratak sadržaj smjernica

Imajući u vidu brojne nejasnoće koje prate praksu (ne)objavljivanja ličnih podataka u pravosudnim aktima, ove Smjernice nastoje da: odgovore na pitanje kada i u kojoj mjeri bi trebalo primjenjivati pravilo o anonimizaciji podataka; odgovore na pitanje koliko dugo podaci mogu da budu dostupni na Internet stranici; sugeriraju korelaciju između kategorizacije krivičnih djela u smislu njihove opasnosti za društvo, interesa javnosti da zna

detalje o krivičnim djelima i eventualnih ciljeva generalne i specijalne prevencije koja se želi/treba postići, i nivoa dostupnosti podataka o pojedincima optuženim ili osuđenim za činjenje takvih krivičnih djela; sugeriraju kategorizaciju lica u odnosu na koje stepen zaštite podataka treba da bude blaži/strožiji (npr. zvaničnici/javne ličnosti i „obični“ građani); te ukažu na set ličnih podataka koji mogu da zahtijevaju veći stepen zaštite.

Smjernice su koncipirane na način da se obim zaštite ličnih podataka u toku postupka veže za fazu postupka u kojoj se informacije daju. Ovakav način regulisanja odnosno problematike je logičan ako se uzme u obzir da se faze postupka smjenjuju hronološki i samim tim i nivo sumnje da je neko počinio krivično djelo varira, te se kreće od osnova sumnje, preko osnovane sumnje, do krivnje dokazane van razumne sumnje. Pri tome treba imati u vidu relevantne odredbe iz zakona o krivičnom postupku koje popisuju da pokretanje krivičnog postupka ima za posljedicu ograničenje određenih prava potvrđivanjem optužnice, kao i da se primjenjuje princip javnosti suđenja. Cijeneći načelo pretpostavke nevinosti, prema kojem se niko neće smatrati krivim dok se pravomoćnom odlukom ne utvrdi da je počinio krivično djelo i da je krivično odgovoran, to je i ovdje različit stepen obima informacija o ličnim podacima osumnjičenog u fazi istrage od onih koje se daju javnosti nakon potvrđivanja optužnice i poslije donesenih presuda. Zbog toga su i Smjernice sačinjene na način da prate svaki pojedini tužilački/sudski dokument kroz pojedine faze krivičnog postupka, pri čemu se taksativno navode osnovna pravila vezana za dostupnost ličnih podataka i informacija o djelu i počinioocu sa jasno preciziranim izuzecima.

Ovakve Smjernice ipak ne daju odgovor za svaku potencijalnu konkretnu situaciju koja se u praksi može pojaviti, ali će dati orijentire koji će pomoći kontrolorima podataka unutar konkretne pravosudne institucije da donesu ispravne odluke.

5. Obim primjene

Ove Smjernice odnose se na objavljivanje kako integralnih tužilačkih i sudskih akata, tako i saopštenja za javnost i drugih informativnih sadržaja o konkretnim krivičnim postupcima.

Ove Smjernice ne obrađuju slučajeve koji se tiču maloljetnih počinilaca krivičnih djela, maloljetnih oštećenih, zaštićenih svjedoka, žrtava seksualnih delikata, jer su lični podaci ovih kategorija učesnika u krivičnom postupku zaštićeni shodno odredbama ZKP-a i posebnih zakona koji se odnose na pomenute kategorije lica.

Smjernice ne tretiraju informacije koje se u početnoj fazi otkrivanja krivičnog djela i počiniooca dostavljaju javnosti od strane agencija za provedbu zakona.

6. Osnovni principi

Prikupljanje ličnih podataka

Prikupljanje ličnih podataka će se vršiti u zakonitom postupku, a gdje je moguće, uz znanje ili saglasnost osobe na koju se podatak odnosi.

Kvaliteta ličnih podataka

Lični podaci trebaju biti tačni, potpuni i ažurirani.

Zaštita podataka

Lični podaci trebaju biti **zaštićeni** razumnim mjerama zaštite protiv rizika zloupotrebe kao što su neovlašten pristup, uništavanje, korištenje, izmjena ili objavljivanje podataka.

Transparentnost i javnost

Objavljivanje tužilačkih i sudskih odluka, odnosno informacija o takvim odlukama, na Internet stranicama pravosudnih institucija je, pored ostalog, važan način osiguravanja javnosti i transparentnosti rada pravosuđa i pomaže da šira javnost bolje razumije krivični postupak⁴ i bude informisana o njegovom toku i ishodu, čime se jača i povjerenje javnosti u rad pravosuđa. Transparentnost i javnost krivičnog postupka u pravilu se primjenjuju od momenta potvrđivanja optužnice.

Zaštita interesa djeteta i maloljetnika

Dijete i maloljetnik je svaka osoba mlađa od 18 godina. Lični podaci o takvoj osobi se ne mogu objavljivati i moraju biti zaštićeni tokom cijelog postupka i bez obzira na status te osobe u konkretnom postupku.

Zaštita interesa svjedoka

Lični podaci svjedoka se ne objavljuju sve do završetka njegovog saslušanja pred sudom nakon podizanja optužnice, dok se lični podaci ugroženih i zaštićenih svjedoka ne objavljuju ni nakon donošenja presude, osim ako sud ne odluči drugačije.

Zaštita interesa pravnih osoba

Podaci o pravnim osobama se u pravilu mogu objavljivati, s tim da konkretna pravna osoba može tražiti drugačiju odluku od tužilaštva/suda.

Prava osobe na koju se odnose podaci koji se objavljuju

Osoba čiji se lični podaci objavljuju ima pravo da od suda ili tužilaštva koje takvim ličnim podacima raspolaže u razumnom vremenu dobije informaciju o tome, te da se, u slučaju da je

---

⁴ Vidjeti npr. član 18, 19 i 61. ZKP FBiH.

njen zahtjev osnovan, izvrši izmjena, brisanje ili dopuna netačnih ili nepotpunih podataka koji se na nju odnose.

7. Značenje termina

Pod "*tužilačkim odlukama*" u smislu ovog dokumenta smatraju se: naredbe o provođenju istrage, prijedlozi za određivanje pritvora, naredbe o neprovođenju istrage, naredbe o obustavi istrage, optužnice i žalbe.

Pod "*sudskim odlukama*" smatraju se: odluke o prijedlozima za određivanje pritvora, presude i rješenja.

Pod "*ličnim podacima*" smatraju se podaci potrebni za identifikaciju i to: ime i prezime osumnjičenog/optuženog (kod ženskih osoba i djevojačko prezime), ime jednog roditelja, datum i mjesto rođenja.

"*Posebni javni interes*" u kontekstu ovih Smjernica utvrđivat će se primjenom nekog od slijedećih kriterija:

1. težina krivičnog djela (npr. ratni zločini i dr. krivična djela koja ne zastarijevaju, organizirani kriminal, privredni kriminal, korupcija, krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od 10 godina ili kazna dugotrajnog zatvora...);
2. karakter i karakteristike učesnika u postupku (npr. javni službenici, imenovani ili izabrani dužnosnici u izvršnoj, zakonodavnoj ili sudskoj vlasti...);
3. ostali opravdani interesi javnosti (npr. opasnost djela za društvo, pojavni oblik kriminaliteta i sl.)

Pod odlukama "*od značaja za pravnu praksu*" smatraju se odluke koje prema ocjeni sudova i tužilaštava mogu biti od interesa za stručnu zajednicu, odnosno za praćenje razvoja sudske prakse u okviru njegove nadležnosti u krivičnim, upravnim i građanskim stvarima.

8. Način objavljivanja odluka u fazi istrage

8.1. Naredba o provođenju istrage

Naredba o provođenju istrage se, zbog prirode ove odluke, ne objavljuje na web stranicama, jer predstavlja interni akt tužilaštva. Izuzetno, objavljuju se samo saopštenja za javnost i drugi informativni sadržaji, i to u slučajevima kad se utvrdi postojanje posebnog javnog interesa;

Kada se odluče objaviti podaci iz ove faze postupka, poštovat će se pravilo da tako objavljeni podaci ne otkriju identitet osumnjičenih lica, na način da se objave samo njihovi inicijali ili da informacija bude bez inicijala i ličnih podataka, a da obuhvata

podatke o tome koje radnje su predmet istrage tužilaštva i o kojem je krivičnom djelu riječ. Izuzetno se mogu objaviti i lični podaci osumnjičenog ako su odranije poznati javnosti ili na zahtjev samog osumnjičenog.

8.2. Naredba da se neće provoditi istraga i naredba o obustavi istrage

Naredba da se neće provoditi istraga i naredba o obustavi istrage se ne objavljuju na web stranicama, uz pravilo o objavljivanju saopštenja koje se analogijom primjenjuje kao kod naredbe o provođenju istrage (vidi tačku 8.1.) i u slučajevima kad je objavljen podatak o vođenju te konkretne istrage, a sve u cilju davanja tačne i sveobuhvatne informacije o odnosnom djelu i počinocu.

8.3. Prijedlog za određivanje pritvora i izricanje mjera zabrane

Prijedlog za određivanje pritvora i izricanje mjera zabrane se u pravilu objavljuje u vidu saopštenja, u anonimiziranoj formi, na način da je iz saopštenja vidljivo da li je prijedlog podnesen i kojem sudu, inicijali osumnjičenog/ih, krivično djelo koje se osumnjičenom stavlja na teret, te posebni razlozi za pritvor. Izuzetno se mogu objaviti lični podaci osumnjičenog, ako su odranije poznati javnosti.

8.4. Podignuta optužnica

Informacija o podignutoj optužnici, prije potvrđivanja optužnice, može se objaviti, i u tom slučaju treba da sadrži informacije prema kriterijima koji se odnose na prijedlog za određivanje pritvora. Informacija o sudskoj odluci da se optužnica ne potvrdi u cijelosti ili u pojedinim tačkama, može se objaviti kad je konačna, i to u formi saopštenja ili drugog informativnog sadržaja i s obimom ličnih podataka kao kod prijedloga za pritvor.

9. Način objavljivanja odluka nakon potvrđivanja optužnice

9.1. Potvrđena optužnica

Sve se potvrđene optužnice mogu objaviti bez ograničenja vezanih za prirodu i težinu krivičnog djela, a u skladu sa kapacitetima i resursima pojedinih tužilaštava.

Preporučuje se da se osigura minimum transparentnosti i učine dostupnim na web stranicama optužnice ili odgovarajući informativni sadržaji za:

1. predmete ratnih zločina i drugih krivičnih djela protiv međunarodnog prava koja ne zastarijevaju,
2. organizirani kriminal,
3. koruptivna krivična djela,

4. krivična djela protiv službene dužnosti,
  5. privredni kriminal,
  6. krivična djela za koja se može izreći kazna dugotrajnog zatvora ili zatvora u trajanju od 10 godina,
- i u drugim predmetima gdje se utvrdi "poseban javni interes".

Optužnice ili informativni sadržaji koji se objavljuju treba da sadrže informacije o:

1. tužilaštvu koje je podiglo optužnicu i broj optužnice;
2. "lične podatke" o optuženoj osobi i to: puno ime i prezime, godina i mjesto rođenja. U slučaju pravne osobe, objavljuju se puni podaci o pravnoj osobi kako su navedeni u optužnici,
3. činjenični i pravni opis krivičnog djela, bez imena oštećenog/ih i svjedoka, i drugih podataka koji mogu otkriti identitet svjedoka ili oštećenih,
4. prijedlog za produženje (određivanje) pritvora,
5. prijedlog za određivanje mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi,
6. prijedlog za donošenje privremene mjere osiguranja imovinskopravnog zahtjeva
7. prijedlog za izricanje mjera bezbjednosti.

Neće se objaviti dio optužnice koji sadrži imena svjedoka i oštećenih, prijedlog dokaza, rezultate istrage i dokaze koji potkrepljuju navode iz istrage.

Uz sve informacije i odluke koje se objavljuju do pravomoćnosti presude potrebno je objaviti i napomenu o načelu presumpcije nevinosti, u slijedećem obliku:

“Potvrđivanje optužnice protiv određene osobe ne znači da je ta osoba zaista i odgovorna za počinjenje krivičnog djela. Prema principu presumpcije nevinosti, svako se smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivica.”

9.2. Prvostepena, drugostepena i trećestepena presuda

Presude u krivičnim predmetima

Presude su javne i u načelu se objavljuju bez ograničenja vezanih za prirodu i težinu krivičnog djela, u skladu sa kapacitetima i resursima sudova.

Preporučuje se da se osigura objavljivanje presuda za ona krivična djela za koje se objavljuju optužnice (vidi sekciju 9.1.), kao i presuda od značaja za pravnu praksu, koje će se objavljivati u bazi sudskih odluka Centra za sudsku dokumentaciju VSTV-a.

U svim sudskim odlukama/presudama objavljenim na web stranici, neće se objavljivati sljedeći podaci:

1. Jedinствeni matični broj – JMBG,
2. Broj lične karte, pasoša, vozačke dozvole i brojevi ostalih ličnih dokumenata,
3. Posebne kategorije podataka propisane u članu 3. Zakona o zaštiti ličnih podataka, a to su: svi lični podaci koji otkrivaju: a) rasno porijeklo, državljanstvo, nacionalno ili etničko porijeklo, političko mišljenje ili stranačku pripadnost, ili članstvo u sindikatima, religijsko, filozofsko ili drugo uvjerenje, zdravstveno stanje, genetski kod, seksualni život; b) krivične presude; c) biometrijske podatke;

Izuzetno, takvi podaci se mogu objaviti ukoliko predstavljaju bitno obilježje bića krivičnog djela.

U cilju zaštite ličnog ili intimnog života optuženog ili oštećenog, tužitelja ili tuženog, ili zaštite interesa maloljetnika ili svjedoka, sud će po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka ili branioca, a imajući u vidu odredbe ZKP BiH, Zakona o upravnom postupku BiH i Zakona o parničnom postupku BiH, te relevantne zakone entiteta i Brčko Distrikta BiH, odlučiti da se u sudskoj/tužilačkoj odluci objavljenoj na web stranici, pored gore navedenih podataka, ne objave ni lični podaci optuženog, tužitelja, tuženog, oštećenog, ili svjedoka. U tom slučaju, takvi podaci bit će anonimizirani.

Presude u parničnim predmetima

Za presude u parnicama bi trebalo da vrijedi suprotan princip od onog koji bi trebalo primjenjivati u krivičnim predmetima: njih u principu ne treba objavljivati na internetu (u bračnim i porodičnim sporovima - ni u kom slučaju). Kada se takve presude objavljuju, to treba činiti u skladu sa procjenom javnog interesa, te na način da se, gdje god je to nužno, zaštite (anonimiziraju) lični podaci osoba koji se u njima navode.

Pri procjeni javnog interesa, mogu se uzeti u obzir sljedeći faktori:

1. karakter i karakteristike predmeta i učesnika u postupku (npr. slučajevi privatizacije, kada su stranke - tužilac i/ili tuženi - država, privredna društva u državnoj svojini i sl.)

2. ostali opravdani interesi javnosti (koje će u konkretnom slučaju procijeniti predsjednik suda).

9.3. Koordinacija objavljivanja sudskih odluka

Uz objavljenu sudsku odluku, gdje god je to moguće, potrebno je navesti i link na prvostepenu presudu, odnosno s njom povezane odluke višeg suda po žalbi.

9.4. Informacije o žalbama

O svim žalbama i izjašnjenjima na žalbe podnesenim u toku postupka, može se objaviti saopštenje ili drugi informativni sadržaj koje će sadržavati informaciju o tome da li je i kada podnesena žalba, na koju odluku i kojem sudu.

10. Ostale relevantne smjernice

10.1. Vrijeme trajanja objave odluka

Pravosnažna odluka suda će biti uklonjena sa interneta nakon isteka roka od tri godine od dana objavljivanja presude.

Optužnice, kao i sudske odluke koje su prethodile pravosnažnoj presudi, bit će uklonjene sa interneta po isteku vremena predviđenog za objavu pravosnažne presude.

Preporučuje se da se optužnice i sudske odluke u predmetima vezanim za krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom *ne uklanjaju* sa internet stranica relevantnih pravosudnih institucija.

10.2. Donošenje Pravilnika ili Uputstava kojima se reguliše pitanje objave na Internetu

Svaka institucija će najkasnije u roku od 90 dana od usvajanja ovih Smjernica donijeti poseban pravilnik ili uputstvo kojim će detaljno opisati proceduru vršenja obrade tužilačkih i sudskih akata na Internetu.

Tužilaštvo i sud će pravilnikom ili uputstvom odrediti osobe koje će biti ovlaštene za objavu akata.

Pravilnik ili uputstvo obuhvatit će i sva druga tehnička pitanja koja se odnose na obradu i objavu podataka na web stranici tužilaštva i suda.

10.3. Obaveznost smjernica i njihova primjena

Ove Smjernice predstavljaju preporuke sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini o načinu postupanja prilikom objave odgovarajućih odluka na svojim Internet stranicama. Sudovi i tužilaštva će dostavljati primjedbe i preporuke VSTV-u BiH u vezi poboljšanja sadržaja ovih Smjernica.

10.4. Praćenje primjene i nadogradnja Smjernica

Praćenje primjene Smjernica vršit će posebno tijelo ili komisija koju će obrazovati VSTV BiH, u saradnji sa relevantnim institucijama, a ista će imati zadatak da periodično vrši dopune i otklanja moguće nedostatke u primjeni Smjernica.